Hvorfor er Mennesket i Verden?

Foredrag af O. Funcke.

(Sluttet.)

Maaske vil man indvende mod mig: „Det er en Utopi. Vort Folk som Helhed vil aldrig komme til at stille sig saa til Kristus." Nu, om det vil eller ikke, det er nu ikke Spørgsmaalet, i hvert Fald kan du gøre det, du og dit Hus; og du vil da være det levende Bevis for, at der, hvor Jesus Kristus er Herre, der bliver det Dag for Dag i alle Henseender herligere og herligere. Men vil du ikke give Rum for Kristi Aand, da vil dit Liv, (selv om det kan synes nok saa glimrende) være et forfejlet Liv.

Den store romerske Statsmand og Naturforsker Plinius skriver om Muldvarpen: „Moriendo incipit ocolos aperire", det er „den" (som hele sit Liv er blind) „begynder først i Døden at aabne sine Øjne". Nu, jeg har ikke haft Anledning til at kontrollere, om det forholder sig saa. Men jeg har haft forfærdelig megen Anledning til at erfare, at der gives Mennesker, som først i Døden lukker Øjnene op, da først forstaar, hvorfor de egentlig var i Verden, da først, naar det er forsent, erkender sit Livs Maal. O, hvilke rystende Ord hører man ikke ofte af døende Menneskers Mund. Da hører man saadanne Ytringer: „Hele mit Liv bestod af Illusioner; noget egentlig Indhold havde det ikke. Jeg stræbte efter Penge, og nu faar jeg blot et Ligsvøb. Jeg stræbte efter Ære og Glans, og nu har jeg blot et forødet Hjerte igen. Jeg kunde tusinde Gange haft Anledning til at tjene og hjælpe andre, men Egennytten forspildte alle disse herlige Anledninger; jeg skulde have fyldt mit Liv og Væsen med Evighedslys og Evighedsindhold, men nu er det for sent."

Hvor rigt, hvor saligt er derimod ikke et Menneskebarn, som, om end paa Straa og Filler eller i Fængsel og Lænker, døende kan sige med Apostlen: „Aanden vidner med min Aand, at jeg er et Guds Barn". Han har naaet sit Maal, om han ogsaa hernede altid blev traadt under Fødder. Men den, som ikke kan sige det, han har, saa vidt vore Øjne ser, forfejlet sit egentlige Maal, han har levet et forfejlet Liv, om han ogsaa hernede altid har levet i den højeste Herlighed og Glæde.

Dannelse, Ejendom, Ære, Magt, Formue — det er altsammen fortræffelige Ting; men de hører ikke nødvendig med til en menneskeværdig Tilværelse. Man kan **besidde** alt det, og dog, som utallige Eksempler viser, være et Umenneske; man kan **undvære** det altsammen og dog paa Spørgsmaalet: „Hvorfor er jeg i Verden?" i Liv og i Død give et meget fornøjet Svar. Alt hint, som Verden og Fødsel bringer os, er kun et **Klædebon**, som vi her bærer en Tidlang, men som derpaa falder af og er forbi. Men hver den, som bærer Jesus i Hjertet som sit Livs Lys, Magt, Trøst og Maal, han ved, hvorfor han lever, han ved, at dette Liv i Kristi Efterfølgelse kun er Forstolen for det evige, salige Himmerige.

Lad mig slutte, idet jeg fører Dem til to **Grave**. Paa en nedertyst Kirkegaard staar lige ved Siden af hinanden to Grave, to simple, men meget mærkelige Grave. Paa ingen af dem staar den Herlons Krans. Om deres Liv end har været til Nytte for andre, — for dem selv var det unyttigt. Det har derved intet at sige, om de i det ydre levede ærbart og stivnede i Egenretfærdighed, eller om deres Liv flød hen i buldrende Sus og Dus, — det har intet at betyde, om de var anseete, glimrende Folk, eller om de med Had og Bitterhed i Hjertet bar den slængede Arbejdsbluse, — det gør intet til Sagen, om Præsten holdt en smuk Gravtale over dem, eller om han slyngede en Forbandelse ned i deres Grav. Forgæves har hver den levet, som ikke har fundet sig selv i Kristo. Forgæves er et Liv, i hvis Midtpunkt ikke med guddommelig Griffel er indgravet: „tilgivet og saaledes et Guds Barn".

Og tilsidst er hvert Menneskeliv i Bevægelse henimod det ene eller andet endelige Resultat: „Vergebens" eller „Vergeben". O gid vi alle, jo længere desto grundigere, maatte forstaa det storartede Alvor i denne saa hurtig henrullende Tid! O, gid vi alle paa Spørgsmaalet: „Hvorfor er jeg i Verden?" **virkelig** vilde give Svar, idet vi, af ganske Hjerte følgende Kristi Fodspor, synger og siger: „For dig være hele mit Hjerte og hele mit Liv!"

Styrk dit Hjem, gør det lyst og tiltrækkende for den unge, giv ham Plads; thi Ungdommen maa have Plads til at udvikle sig. Og lad den Jordbund, han opvokser i, være ren og sund; saa ville Farerne udenfor være mindre. Et trist Hjem er Ulykkens Drivhus.

D. M. Ross.

Rejsetanker.

Af Ivar Marius Hansen, Chicago.

(Sluttet.)

Elk Horn.

Tirsdag Morgen (den 22. April) førte Pastor Kloth og jeg med Jernbanen fra Des Moines til Marne, hvorfra vi blev befordrede med Hest og Vogn de 12 Mil til Elk Horn. Præsterne S. Johnson, N. P. Simonsen og P. S. Vig (Stedets Præst) deltage i Møderne tilligemed Pastor Kloth og Meddeleren. Vi havde Møde Tirsdag Eftm. og Aften; Onsdag og Torsdag havde vi tre Møder hver Dag; i Kirken Formiddag og Eftermiddag og paa Elk Horn Skole om Aftenen. De forstellige Præster talte stiftevis, og Stedets Præst sluttede hvert Møde med nogle Ord, som samlede Vidnesbyrdene, der vare aflagte, sammen.

Det var et stort, frugtbart og harmonisk Missionsmøde.

For første Gang saa jeg Elk Horn, Kirken, Højskolen o. s. v. der. Da Pastor P. S. Vig har opsagt som Menighedens Præst paa Grund af Kaldelsen til Præsteskolen i Blair, er Menigheden i Færd med at kalde Præst. Først sendte den Kaldsbrev til sin forhenværende Præst, Pastor P. L. C. Hansen, Eugene, Ore.; men da han ikke mente at kunne forlade sin Virksomhed derude, kaldte Menigheden Pastor H. P. Jensen i Neenah. Jeg har endnu ikke hørt, om Pastor Jensen har besvaret Kaldelsen.

Om Elk Horn Skole er det ikke let at sige noget, som ikke har været sagt. Den begyndte i 1878 og er saaledes den ældste danske Højskole i Amerika. Den ejes som bekendt for nærværende af Den for. d. Kirke. Der har været Tale om at fælge Skolen, ja endog at afhænde den til andet Brug end Højskole, hvilket sidste dog forhaabentlig aldrig bør ske. Elk Horn Højskole bør utvivlsomt fortsættes. Man kan kun med Sorg tænke paa, at en Skole, der nu snart kan holde 25-Aars Jubilæum, en Skole, hvor henved 3000 danske Mænd og Kvinder have modtaget Undervisning, en Skole beliggende i Midtpunktet af en dansk Befolkning paa omtr. 2000 danske Familier, med 14 danske Kirker, hvortil de slutte sig, en Skole, som kan rumme over 100 Elever o. s. v., o. s. v., at en saadan Skole skal nedlægges. Nej, det bør for sandt ikke ske. Den Skoletanke, som vinder mere og mere Fodfæste iblandt os, at der skal bygges flere og flere mindre Skoler for at Skolesagen kan blive mere og mere lokal, vil ogsaa nok hjælpe med til at redde Elk Horn Højskole fra Undergang. Det er da i høj Grad meningsløst, at opføre flere Skoler andre Steder og dog nedlægge en Skole, man allerede har, en Skole, der har saa gode Betingelser for at fortsætte som nogen Skole paa Landet kan have eller faar.

Børnehjemmet.

Som bekendt har den for. d. Kirke et af sine Børnehjem i Elk Horn og blev den forenede Kirkes Ejendom ved Aarsmødet i Blair 1897. For nærværende er der 24 Børn paa Hjemmet. Det var første Gang, jeg havde den Glæde at besøge dette vort Børnehjem. Det er en Fornøjelse at komme der; Børnene ere sunde, velopdragne, glade og fornøjede, og der er baade Stilhed og Orden paa Hjemmet, saa man mærker virkelig ikke, at man er paa et Børnehjem, naar man er der. Forstanderen og hans Hustru Mr. og Mrs. N. P. Kristensen have opsagt deres Gerning; deres Kræfter ville ikke rigtig strække til til Arbejdet. Dersom de maatte blive stærke nok til at fortsætte Gerningen paa Elk Horn Børnehjem, da maatte den for. Kirke sikkert ønske at de kunde blive i Virksomheden, som Herren har givet dem Evne til og velsignet saa stort for dem.

Ebenezer.

Pastor Weismann fra Bowmans Grove hentede mig med sin Befordring i Elk Horn. Vi kørte til hans Hjem om Lørdagen og derfra til Ebenezer Menighed ved Audubon Søndag Morgen, hvor vi havde Gudstjeneste i Ebenezer Kirke om Formiddagen og om Eftermiddagen; om Aftenen vare vi samlede i et privat Hjem og en Del Venner og Naboer vare til Stede. Vi tilbragte Aftenen med Sang, Bøn og Samtale.

Ebenezer Menigheds Kirke har lidt en Del af stærke Storme. Et Par Gange er den bleven kastet fra sin Grundvold, dog uden at blive lagt øde. Jeg saa, at man med Bolte og Jern havde fastgjort Kirken til Grundvolden, saa den ikke skulde flytte sig mere. Guds Børn ville ogsaa blive angrebne af Livets Storme; men lad det drive os til at hage os fastere til Grundvolden, den Herre Jesus. Han bevæges ikke, selv om det ryster og vakler hos os.

Tak

og Farvel vil jeg hermed byde alle Venner, som jeg var sammen med paa Rejsen. Da jeg forlod mit Hjem, fik jeg 1. Kor. 1, 17, 18 som Rejsesprog. Gid, vi hver især maa kende Kraften i det Korsens Ord, baade naar vi forkynde det og høre det.

Ære være Gud for alt!

Underligt og Noget, vi ikke tænke over, som vi skulde, er dette, enhver enkelt Ting arbejder mod Helheden; hvert et Blad, som raadner paa Landevejen, er en uopløselig Del af Sol- og Stjernesystemer; ingen menneskelig Tanke, Ord eller Handling har ikke samtidig sit Udspring fra alle Mennesker og virker, tidligere eller senere, synlig eller usynlig, paa alle Mennesker. Det er alt et Træ: Cirkulationen af Safter og Indsydelser, gensidig Kommunikation af hvert enkelt, selv det mindste, Blad med den dybest liggende Trævl af en Rod, men enhver anden, den største som mindste, Del af det hele.

Th. Carlyle.

Efter et gammelt Ord blandt Hinduerne bør en Familiefader lægge et Budget saaledes, at han giver en Fjerdedel af sine Indkomster til sine gamle Forældre, en Fjerdedel til Gudstjeneste, en Fjerdedel til Børneopdragelse, en Fjerdedel bruger han at leve af. Hvis et saadant Familiebudget var almindeligt iblandt os, vilde vi kunne lukke Fattiggaardene, og saa vilde Trangen til nye Kirker og flere Præster være afhjulpen i en Haandvending. Missionskasserne vilde da heller aldrig staa tomme.

Den lille Sofugl.

Første Kapitel.

Stormen.

Det var i November Maaned; Dagen havde været mørk og trist, Regnen var i flere Timer strømmet ned fra Himlen, Stormen rasede med al sin Kraft, og St. Judiths Bugt var oprørt af høje, hvide, stummende Bølger, der kom rullende ind fra Havet med et saadant Brag og Bulder, at det, idet de brødes mod Kystens Klippevæg, lignede Lyden af en fjern rullende Torden.

Der havde ikke været nogen Baad i Søen den Dag, Stormen var for heftig og Bølgerne for høje til, at Fiskerne turde vove sig ud fra Kysten; de vare derfor blevne i deres Hytter, idet de udbedrede deres Fiskegarn, medens dog en enkelt nu og da havde vovet sig udenfor, for at iagttage den stormende, oprørte Natur og for længselsfuldt at undersøge, om Uvejret ikke vilde lægge sig.

Det smukke og venlige lille Fiskerleje St. Judith saa den Dag meget øde og forladt ud. Sommeren var forbi, de prægtige Lyststeder vare allerede forlængst forladte af deres velhavende Beboere, og de smaa Købmandsbutikker i Byen havde den Dag ikke ret mange Kunder; thi, som jeg alt har bemærket, kun en enkelt Fisker blev af og til set, naar han stjal sig udenfor sin Hyttes Dør for at betragte det rasende Uvejr, og han var da iført sin tykke Vams samt Støvler, der naaede ham langt op over Knæerne. Fiskerbaadene vare halede saa langt op paa Land, at det næsten saa ud, som om de aldrig mere skulde ud i Vandet.

Men om end Dagen havde været frygtelig, var Aftenen det endnu mere; thi Stormen tiltog i Heftighed, Regnen styllede ned i Strømme, og idet den af Stormen blev piftet imod Vinduerne paa Fiskerhytterne, ramte den disse med en saadan Kraft, at mangen en Rude den Aften gik i Stykker; som sagt — det var et forfærdeligt Vejr.

Men Vejret var imidlertid ikke saa frygteligt inden Døre som udenfor. Der var i det mindste een Hytte, under hvis Tag du ikke alene vilde have været glad ved at søge Ly, men ogsaa have været Vidne til den der herskende Tilfredshed og Lykke, saa at du gerne vilde være blevet der, indtil Stormen og Regnen havde lagt sig. Denne Hytte tilhørte William Bruun, som var Medejer af St. Judiths Fiskerbaade og desuden Besidder af den smukke Lystbaad „Emma af Judith".

William Bruun var omtrent tredive Aar gammel; han og hans Søster Ellen, der bestyrede Huset for ham, vare de eneste Beboere af den ham tilhørende Fiskerhytte. En knitrende Ild brændte paa Arnestedet, og ved Skinnet af denne og det Lys, der brændte paa Bordet, læste William højt for Ellen, der sad med sit Strikketøj paa den modsatte Side af Ildstedet.

Værelset afgav et smukt Billede paa Orden og Renlighed; Væggene vare saa hvide, som det reneste Linned, Gulvet saa blankt, som om det nylig var bonet; Bordene og Stolene skinnede saa lyst og klart, som om de den samme Dag vare polerede; paa Væggen var anbragt en Bogreol, hvori der ikke var saa faa smukt indbundne Bøger; og forskellige Kobberstik, som alle fremstillede Begivenheder af den hellige Skrift, vare ophængte med Smag rundt om paa Væggene. Et af disse Billeder forestillede saaledes Moses med Slangen i Ørkenen, et andet Jesus prædikende ved Strandbredden; disse to Billeder vare Williams og Ellens Yndlingsstykker, fordi der til disse knyttede sig Minder om deres egen Barndom.

I denne stormfulde Aften tænkte de imidlertid ikke paa Billederne, men derimod paa det frygtelige Vejr og de mulige Følger, det vilde drage efter sig. Uvejret fængslede i den Grad deres Opmærksomhed, at Interessen for Læsningen herover gik tabt; tilsidst rejste William sig, lukkede Bogen, gik henimod Vinduet og trak Gardinet til Side for at se ud.

Men det var umuligt at se en Haandsbred fra sig, man kunde kun høre Regnens Plasken, der slog mod Vinduesruderne. Alt var indhyllet i Mørke, og omendskønt det var Fuldmaane, bedækkede dog tunge, sorte Skyer Himlen og skjulte, ligesom med et uigennemsigtigt Tæppe, Maanens Lys. Da William mærkede, at han intet kunde se gennem Vinduet, sagde han et Par Ord til sin Søster, tog derpaa sin tykke Vams om sig og sin Sømandshue paa og aabnede Døren; et Vindpust for ved denne Bevægelse ind i Stuen og slukkede Lyset, og kort efter kom der et andet, der udpustede Ilden paa Arnestedet.

Det var med Nød og næppe, at han igen kunde faa Døren i efter sig, saaledes rasede Stormen og Regnen imod den; endelig lykkedes det dog, og Ellen var nu alene. Hun tændte atter Lyset, lagde nogle Stykker Brænde til de ulmende Gløder og satte sig paany til sit Arbejde; men den tiltagende Storm gjorde hende urolig; hun lagde sit Strikketøj fra sig og faldt i Tanker.

Hvad mon hun nu tænkte paa? Jeg tror, at jeg kan sige dig noget derom. Hendes Tanker gik nogle og tyve Aar tilbage i Tiden, til den Tid, da hun og hendes Broder endnu vare fattige, forladte og uvidende Børn; der var ingen, der kunde lære dem noget, ingen, der havde Omsorg for dem — før Gud i sin Naade sendte dem kærlige Mennesker, der tog sig af dem og ledede dem Skridt for Skridt hen til at frygte og elske Gud, hvilket er Begyndelsen til al sand Visdom. Herfra gik Ellens Tanker over til med Taknemmelighed at dvæle ved den Velsignelse, Gud havde udgydt over hendes Broder og hende, og som havde sat dem i Stand til ved Strøbsomhed at ernære sig paa en redelig Maade og velsignet deres Vindskibelighed i den Grad, at de nu havde fuldt op i enhver Henseende; hun udgød Taknemmelighedstaarer til ham, der saa kærligt og faderligt havde sørget for dem og kronet deres Bestræbelser med Held. Ellen havde i den Grad fordybet sig i disse Tanker, at hun næsten herover havde glemt Uvejret, indtil hun paany blev mindet om det ved sin Broders Indtrædelse i Stuen; Vandet løb ned fra hans Klæder, saa at man kunde spore ham for hvert et Skridt, han gjorde henad Gulvet.

„Det er da ogsaa et forfærdeligt Vejr!" sagde Ellen.

„Ja, det maa du nok sige, og jeg er bange for, at vi spørge en eller anden Ulykke i Morgen."

„Det vil jeg da ikke haabe," sagde hans Søster.

„Jeg haaber det heller ikke; men Vinden staar lige paa Land, og lidt før det blev mørkt, saa jeg i Nærheden af Sandrevlen et Skib, der i høj Grad havde Besvær med at klare sig."

„Hvorledes da?"

„Det drev for Vinden, Mandskabet prøvede vel paa at kaste Anker, men der var ingen fast Grund for dette."

„Saa du da ikke noget til Skibet nu, da du var ude?" spurgte Ellen ængstelig.

„Der skulde bedre Øjne end mine til at opdage noget i det Bælgmørke, det for Øjeblikket er; jeg kunde kun se Braadsøerne paa Sandrevlen, og jeg kunde ikke alene se dem, men jeg kunde ogsaa høre dem — ellers kunde jeg intet . . ."

„Hvad var det?" raabte Ellen, idet hun bleg af Skræk og med Forfærdelse afbrød sin Broder.

Det var umuligt at tage fejl; den Lyd, hun hørte, hidrørte fra Knaldet af en Kanon; hendes Broder lyttede i spændt Forventning, om Lyden ikke skulde gentage sig.

„Det er et Nødsignal! O Gud, her hvor Menneskers Hjælp er umulig!" sagde Fisteren højtideligt; og uden at bekymre sig om Vejr og Vind aabnede han paany Hyttens Dør og gik ud.

I et Nu havde hans Søster kastet et Tørklæde om sig og stod ved hans Side.

Det Natur-Skuespil, de stirrede ud efter, var stort og mægtigt og indgød dem Ærefrygt. De kunde til Nød skelne Omridsene af de høje, stejle Klippevægge, der paa hver Side omgav St. Judiths Bugt; disse Klipper, der fordum havde været Vidne til den uforfærdede William Bruuns eller, som de kaldte ham, Makrelfangerens Heltebedrifter. Igennem det tykke ravnsorte Mørke kunde de skimte de højtgaaende, brusende Bølger, der i næppe hundrede Skridts Afstand fra dem kastedes mod Strandbredden; ved Fyrtaarnets Skin, der ragede frem fra Klippevæggens Tinde, oplystes nu og da det vidtudstrakte, oprørte Hav og gav dem Lys nok til at se, til hvilken Højde de fraadende Bølger hævede sig, før de rullende og skummende naaede ind for at brydes mod Klippens Væg; og ved det samme Lys kunde de tildels opdage en lang, urolig zitrende, hvid Stribe, der for et uvant Øje vilde være bleven antaget for et Skær i Horizonten, men for Williams og Ellens øvede Blik viste sig at være den farefulde og, frygtelige Sandrevle, omtrent en Fjerdingvej fra Land. Denne Sandrevle havde Skipperne stor Skræk for, og det med god Grund; thi mangt et stolt Skib var ved Stormens Heftighed kastet op paa den og efterat være sønderslaaet gaaet under med Mand og Mus.

Andet Kapitel.

Baaden sættes ud.

Medens William og hans Søster med spændt Opmærksomhed endnu stod lyttende i Nærheden af Hyttens Dør og stirrede ud paa det højtidelige Skuespil, saa de i det fjerne et Glimt, der efterfulgtes af et lydeligt Knald.

„Der er det igen," hviskede Ellen, idet hun forfærdet greb fat om Broderens Arm.

„Ja, det er i Færd med at bore sig fast i Sandet," svarede William med Henvendning til Skibet, medens han opsendte en Bøn til den almægtige Gud om at frelse de stakkels Skibsfolk ud af deres Nød og Fare.

Lidt efter lidt flokkedes flere og flere Fiskere fra St. Judith, hvem Lyden af Skuddet havde lokket udenfor, omkring Ellen og hendes Broder.

„Hvad er din Mening, William?" spurgte en mandig Stemme ved hans Side; det var Johan Christensen.

„Aa, er det dig, Johan! — Jeg tænkte nok, at Lyden af Skud vilde bringe dig paa Benene. — Ja, hvad skal man vel mene? — der kan næppe være mere end een Mening. Tys! — der lød det igen . . ."

(Fortsættes).